

โรคมะเร็งต่อมน้ำเหลือง

มะเร็งชนิดนี้ถือว่าเป็นมะเร็งที่อันตรายชนิดหนึ่งเลยทีเดียว เพราะอาจจะทำให้ต่อมน้ำเหลืองโตขึ้น และลุกลามไปยังอวัยวะอื่นๆ ได้ไม่ว่าจะเป็น ตับ ม้าม ทางเดินหายใจ หรือระบบประสาทนั่นเอง ซึ่งมะเร็งต่อมน้ำเหลืองนี้สามารถเป็นได้ทั้งในผู้ใหญ่ วัยชรา หรือแม้จะเป็นวัยเด็กก็ตาม¹

โรคมะเร็งต่อมน้ำเหลือง คืออะไร ¹

มะเร็งต่อมน้ำเหลือง คือเนื้องอกของระบบน้ำเหลืองในร่างกาย ระบบน้ำเหลือง(Lymphatic System) จัดเป็นส่วนหนึ่งของระบบภูมิคุ้มกัน ประกอบไปด้วยอวัยวะน้ำเหลือง อันได้แก่ ม้าม และไขกระดูก ภายในอวัยวะเหล่านี้ จะเต็มไปด้วยน้ำเหลือง ซึ่งมีหน้าที่นำสารอาหาร และเซลล์เม็ดเลือดขาว (Lymphocyte) ไปทั่วร่างกาย ความผิดปกติของเม็ดเลือดขาวเหล่านี้ ทำให้เกิดเป็นมะเร็งต่อมน้ำเหลืองขึ้น มะเร็งต่อมน้ำเหลืองแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ

มะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดฮอดจกิน (Hodgkin Lymphoma) จัดเป็นมะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดที่พบได้น้อยกว่า และมีลักษณะเฉพาะคือ พบ Reed-Sternberg cell ซึ่งไม่พบในมะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดอื่น ในแต่ละปีมีผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดฮอดจกิน 62,000 คนทั่วโลก ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ชาย 60% และเป็นผู้หญิง 40 % โดยเฉลี่ยในแต่ละปี ทั่วโลกจะมีผู้เสียชีวิตจากมะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดฮอดจกิน 25,000 คน มะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดนอนฮอดจกิน (Non-Hodgkin Lymphoma) มะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 30 ชนิดย่อย ถ้าอาศัยการเจริญของตัวมะเร็งแล้ว จะสามารถแบ่งมะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดนอนฮอดจกินออกได้ 2 ชนิด คือ

ชนิดค่อยเป็นค่อยไป (Indolent) มะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดนี้จะมีอัตราการแบ่งตัวของมะเร็งค่อนข้างช้า แต่มะเร็งชนิดนี้มักจะไม่หายขาดด้วยการรักษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ชนิดรุนแรง (Aggressive) มะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดนี้ จะมีอัตราการแบ่งตัวของมะเร็งเร็ว ถ้าไม่ได้รับการรักษา ผู้ป่วยอาจเสียชีวิตได้ภายใน 6 เดือน ถึง 2 ปี ข้อแตกต่างจากมะเร็งชนิดค่อยเป็นค่อยไปคือ มะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดรุนแรงมีโอกาสหายขาดจากโรคได้ ถ้าได้รับการรักษาในแต่ละปี มีผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งต่อมน้ำเหลืองชนิดนอนฮอดจกิน 286,000 คนทั่วโลก ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ชาย 58% และเป็นผู้หญิง 42%

สาเหตุของมะเร็งต่อมน้ำเหลือง

สาเหตุทางฟิสิกส์: การกำเนิดของเนื้องอกต่อมน้ำเหลืองนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการดูซึมรังสี โดยการที่ได้รับการแผ่รังสีในจำนวนมากเกินไปจะช่วยส่งเสริมให้เนื้องอกต่อมน้ำเหลืองในร่างกายของคนมีโอกาสกำเนิดได้มากขึ้น

สาเหตุทางเคมี: วัตถุทางเคมีต่างๆเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดมะเร็ง เช่น สารเคมีปราบศัตรูพืชและน้ำยาโกรกผม เป็นต้น

สาเหตุจากภูมิคุ้มกันโรค: ผู้ที่ประสิทธิภาพความสามารถในภูมิคุ้มกันโรคลดลง เช่น โรคเอดส์ การย้ายอวัยวะ โรคปวดข้อต่างๆ เป็นต้น

สาเหตุจากกรรมพันธุ์: การเกิดเนื้องอกต่อมน้ำเหลืองแบบร้ายนั้นมีความชัดเจนที่เกิดขึ้นมาจากกรรมพันธุ์ทางครอบครัว เช่น พี่น้องหรือผู้ที่เป็นเนื้องอกต่อมน้ำเหลืองพร้อมกัน

สาเหตุจากไวรัส: การติดต่อกับไวรัส เช่น ไวรัส HTLV HIV EB เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้ที่มีร่างกายเป็นกรดในระยะเวลานานก็มีโอกาสมากที่จะทำให้เซลล์ต่อมน้ำเหลืองกลายเป็นมะเร็งได้

ช่วงวัยอายุของผู้ที่มีโอกาสเสี่ยงเป็นเนื้องอกต่อมน้ำเหลือง

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องพบว่า เฉลี่ยแล้วทุกๆ เก้านาฬิกาที่ของทั้งคนโลกสามารถค้นพบเซลล์เนื้องอกต่อมน้ำเหลืองเป็นใหม่ได้หนึ่งเซลล์ หนึ่งในนั้นผู้ป่วยที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20-40 ได้มีจำนวนมากขึ้น นี่เป็นเพราะช่วงอายุนี้เป็นช่วงอายุที่หลอดน้ำเหลืองนั้นมีความแอคทีฟอย่างมาก จึงทำให้ความเข้มข้นซีทีพีทีมีมากกว่าปกติของหลอดน้ำเหลืองนี้ทำให้คนวัยรุ่นมีโอกาสความเสี่ยงที่จะเป็นเนื้องอกต่อมน้ำเหลืองมากที่สุด

อาการของมะเร็งต่อมน้ำเหลือง ?

เนื่องจากอาการของมะเร็งต่อมน้ำเหลืองสามารถพบได้ในหลายภาวะ เช่น การติดเชื้อ ดังนั้นจึงมีผู้ป่วยบางส่วนที่ไม่ได้รับการวินิจฉัยและรักษาที่ถูกต้อง แต่โดยทั่วไปอาการของมะเร็งต่อมน้ำเหลืองมักจะกินเวลานาน และไม่สามารถอธิบายได้จากสาเหตุอื่น

อาการเริ่มต้นของมะเร็งต่อมน้ำเหลืองที่พบได้บ่อย

-การพบก้อนที่บริเวณต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ที่คอ รักแร้ หรือ ขาหนีบ โดยก้อนที่เป็นมะเร็งต่อมน้ำเหลืองนั้นมักไม่เจ็บต่างจากการติดเชื้อที่มักมีอาการเจ็บที่ก้อน

-ไข้ หนาวสั่น

-มีเหงื่อออกมากตอนกลางคืน

-เบื่ออาหาร และน้ำหนักลด

-อ่อนเพลียโดยไม่ทราบสาเหตุ

-ไอเรื้อรัง และหายใจไม่สะดวก

-ต่อมทอนซิลโต

-อาการคันทั่วร่างกาย

-ปวดศีรษะ (พบในมะเร็งต่อมน้ำเหลืองในระบบประสาท)

อาการของมะเร็งต่อมน้ำเหลืองในระยะลุกลาม

* ในผู้ป่วยบางราย จะพบอาการปวดที่ต่อมน้ำเหลือง หลังการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

* ในรายที่เป็นมะเร็งต่อมน้ำเหลืองภายในช่องท้อง จะพบอาการแน่นท้อง หรืออาหารไม่ย่อยได้ ต่อมน้ำเหลืองที่โตจะมีผลกดเบียดอวัยวะข้างเคียง เช่น หลอดเลือด หรือเส้นประสาท อาจทำให้เกิดอาการชา หรือ ปวด ตามแขนขาได้

ภาวะแทรกซ้อนของมะเร็งต่อมน้ำเหลือง²

ภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่มักเกิดจากการที่มีก้อนของมะเร็งไปกดหรือทำลายอวัยวะต่าง ๆ เช่น ทำให้เกิดภาวะอุดตันของระบบไหลเวียนเลือดหรือน้ำเหลือง ทางเดินหายใจ ทางเดินอาหาร ทางเดินปัสสาวะ (อาจทำให้เกิดภาวะไตวายตามมาได้) เป็นต้น

ถ้ามะเร็งลุกลามเข้าไขกระดูก ร่างกายจะสร้างเม็ดเลือดทุกชนิดไม่ได้ ทำให้เกิดภาวะซีด เลือดออกง่าย และติดเชื้อง่าย ซึ่งอาจรุนแรงจนเกิดภาวะโลหิตเป็นพิษได้

ถ้ามะเร็งลุกลามเข้าสมอง ไขสันหลัง หรือกดเส้นประสาทสันหลัง จะทำให้แขนขาหรืออ่อนแรง ถ้ามีก้อนมะเร็งที่กระเพาะอาหาร นอกจากจะเกิดภาวะกระเพาะอาหารอุดตันแล้ว ยังอาจทำให้มีเลือดออกได้ด้วย (อาเจียนเป็นเลือด หรือถ่ายอุจจาระดำ)

การวินิจฉัยมะเร็งต่อมน้ำเหลือง ทำได้โดยการตัดชิ้นเนื้อเพื่อตรวจทางพยาธิวิทยา

ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งต่อมน้ำเหลืองจะมีอายุตั้งแต่ 56 ปีขึ้นไป และจะเป็นในผู้ชาย มากกว่าผู้หญิงเล็กน้อย ซึ่งก็เช่นเดียวกับมะเร็งชนิดอื่นๆ ที่หากเราตรวจพบเร็วเท่าไรก็จะทำให้มีโอกาสรักษาให้หายได้ ต่างกันอยู่ที่ว่ามะเร็งต่อมน้ำเหลืองอาจจะมีพบกระทบต่ออวัยวะในส่วนอื่นๆของร่างกาย และอาจจะทำให้เชื้อแพร่กระจายไปได้อย่างรวดเร็ว

การดูแลตัวเองหลังการรักษา³

ผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งต่อมน้ำเหลืองระยะเริ่มแรก มักมีไข้ หนาวสั่น ไอเรื้อรัง หรือต่อมทอนซิลโต หายใจไม่ค่อยสะดวก เหนื่อยชอบออกช่วงเวลากลางคืน เบื่ออาหารและน้ำหนักลด มีอาการคันทั่วทั้งร่างกาย และเมื่อคลำบริเวณคอ รักแร้ หรือขาหนีบ...จะพบก้อนเนื้อ

- รับประทานอาหารที่สะอาดและทำสุกใหม่ๆ
- การออกกำลังกาย ผู้ป่วยสามารถออกกำลังกายเท่าที่ทนได้ ไม่ควรหักโหม
- ผิวหนัง ควรอาบน้ำและฟอกสบู่ให้สะอาดโดยเฉพาะบริเวณที่อักเสบขึ้น
- ควรรักษาความสะอาดในช่องปากให้สะอาดอยู่เสมอ
- ควรล้างและดูแลบริเวณทวารหนัก ทำความสะอาดหลังถ่ายทุกครั้ง
- การดูแลสุขภาพจิต ควรทำความเข้าใจต่อแผนการรักษากับแพทย์
- การนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ

แหล่งข้อมูล

1. ศูนย์มะเร็งตรงเป้า.มะเร็งต่อมน้ำเหลือง.[อินเทอร์เน็ต].[สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2563] จาก :
<http://www.chularatcancercenter.com/?p=344&lang=th>
2. Medthai.มะเร็งต่อมน้ำเหลือง.[อินเทอร์เน็ต].[สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2563] จาก :
<https://www.bumrungrad.com/th/conditions/liver-cancer>
3. โรงพยาบาลพญาไท.มะเร็งต่อมน้ำเหลือง (Lymphoma).[อินเทอร์เน็ต].[สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2563] จาก :
[https://www.phyathai.com/article_detail/1468/th/%E0%B8%A1%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B9%87%E0%B8%87%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87_\(Lymphoma\)](https://www.phyathai.com/article_detail/1468/th/%E0%B8%A1%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B9%87%E0%B8%87%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87_(Lymphoma))